

Sprawa C-310/24**Streszczenie wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym zgodnie z art. 98 § 1 regulaminu postępowania przed Trybunałem Sprawiedliwości****Data wpływu:**

29 kwietnia 2024 r.

Oznaczenie sądu odsyłającego:

Sofijski rajonen syd (Bułgaria)

Data wydania postanowienia o wystąpieniu z wnioskiem o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym:

22 kwietnia 2024 r.

Strona powodowa:

YL

Strona pozwana:

„Elektrozpredelitelni mrezhii Zapad” EAD

Przedmiot postępowania głównego

Powództwo o ustalenie, że powód nie jest zobowiązany do zapłaty kwoty stanowiącej szacunkowo naliczoną cenę za użytą energię elektryczną w okresie trzech miesięcy od dnia kontroli przyrządu pomiarowego, który był wadliwy i nie odczytał dokładnie rzeczywistego zużycia.

Przedmiot i podstawa prawna odesłania prejudycjalnego

Wykładnia dyrektywy 2019/944, rozporządzenia 2019/943 i dyrektywy 2011/83/UE w odniesieniu do ustalania ceny energii elektrycznej, a także tego, jakie składniki należy do niej włączyć, oraz stosowania zasady efektywności energetycznej; wykładnia dyrektywy 2011/83 w odniesieniu do kwestii, czy konsument jest zobowiązany do zapłaty za szacowaną ilość energii elektrycznej, w sytuacji gdy instalacja pomiarowa nie funkcjonuje lub nie odczytuje zużycia prawidłowo, a przyczyna wynika z wpływu zewnętrznego lub nie wynika z wpływu zewnętrznego; podobnie wykładnia dotycząca proporcjonalności

kosztów w ramach systemu energetycznego i obowiązku zapłaty tych kosztów przez konsumentów, biorąc pod uwagę zasadę stymulowania dostawcy/operatora do ograniczania jego strat.

Pytania prejudycjalne

1. Czy [pojęcie] „opłat [...] [za] straty” w rozumieniu art. 46 ust. 2 lit. d) dyrektywy (UE) 2019/944 i art. 18 ust. 8 rozporządzenia (UE) 2019/943 należy interpretować w ten sposób, że obejmuje ono również zużyta, lecz nieodczytana przez instalację pomiarową energię elektryczną, w sytuacjach gdy brak odczytu lub nieprawidłowy odczyt energii w odniesieniu do konsumenta:

- a) wynika z wpływu zewnętrznego;
- b) nie wynika z wpływu zewnętrznego;

a przyczyna nie została we właściwym czasie wyeliminowana przez operatora lub dostawcę energii elektrycznej, przy czym do opłaty włącza się „szacowaną” ilość energii elektrycznej w odniesieniu do ustawowo określonego okresu, którego koniec zależy od stwierdzenia usterki technicznej ze strony dostawcy?

2. Czy obowiązek ciążyący na organie regulacyjnym na podstawie art. 59 ust. 1 lit. a) dyrektywy 2019/944 należy interpretować w ten sposób, że zasada ustalania przejrzystych kryteriów dla taryf przesyłowych lub dystrybucyjnych lub metod ich ustalania jest przestrzegana, gdy do taryfy włączono koszty operatora za szacunkowe obliczanie wielkości strat w szacowanym okresie, ze względu na problem związany z instalacją pomiarową (nieodkonującą odczytów lub technicznie niesprawną instalacją pomiarową), w wypadkach gdy przyczyna braku funkcjonowania instalacji pomiarowej:

- a) wynika z wpływu zewnętrznego;
- b) nie wynika z wpływu zewnętrznego;

a przyczyna ta nie została usunięta we właściwym czasie przez operatora lub dostawcę energii elektrycznej będącego właścicielem instalacji pomiarowej?

3. Czy art. 18 ust. 1 i 7 rozporządzenia 2019/943 należy interpretować w ten sposób, że nie stoi on na przeszkodzie przepisom krajowym, w których określono koszty energii elektrycznej zużytej przez konsumenta na podstawie szacunkowo zużytej energii elektrycznej w szacowanym okresie – bez zbadania ilości energii elektrycznej faktycznie zużytej przez konsumenta, w przypadkach istnienia problemu związanego z instalacją pomiarową ilości energii elektrycznej i gdy ten problem:

- a) wynika z wpływu zewnętrznego;
- b) nie wynika z wpływu zewnętrznego?

4. Czy art. 27 dyrektywy 2011/83/UE należy interpretować w ten sposób, że konsument jest zobowiązany do zapłaty za szacowaną ilość energii elektrycznej w szacowanym okresie, w przypadkach gdy instalacja pomiarowa nie dokonuje odczytu rzeczywiście zużytej ilości energii elektrycznej, instalacja ta nie stanowi własności konsumenta, a brak dokonania odczytu przez przyrząd pomiarowy:

- a) wynika z wpływu zewnętrznego;
- b) nie wynika z wpływu zewnętrznego[?]

5. Czy art. 10 ust. 4 dyrektywy 2019/944 należy interpretować w ten sposób, że nie stoi on na przeszkodzie przepisom krajowym zezwalającym dostawcy/operatorowi energii elektrycznej na ponowne obliczenie ilości energii elektrycznej, poprzez zastąpienie szacunkowo zużytej ilości energii elektrycznej w szacowanym okresie, w przypadkach gdy instalacja pomiarowa nie dokonuje prawidłowych pomiarów, znajduje się ona poza dostępem konsumenta, a brak odczytów przyrządu pomiarowego:

- a) wynika z wpływu zewnętrznego;
- b) nie wynika z wpływu zewnętrznego[?]

Przepisy prawa Unii Europejskiej

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/83/UE z dnia 25 października 2011 r. w sprawie praw konsumentów, zmieniająca dyrektywę Rady 93/13/EWG i dyrektywę 1999/44/WE Parlamentu Europejskiego i Rady oraz uchylająca dyrektywę Rady 85/577/EWG i dyrektywę 97/7/WE Parlamentu Europejskiego i Rady: art. 1, art. 2 pkt 1, 2, art. 3 [ust.] 1, 2, art. 4, art. 9 [ust.] 1, 2, 3, art. 18 [ust.] 1–4, art. 27;

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/944 z dnia 5 czerwca 2019 r. w sprawie wspólnych zasad rynku wewnętrznego energii elektrycznej oraz zmieniająca dyrektywę 2012/27/UE: [motyw] 83, art. 1, art. 2 pkt 1)–4), art. 10 ust. 1, 2, art. 10 ust. 3 lit. a), b), d), e), f), g), h), art. 10 ust. 4–12, art. 46 ust. 2 lit. d), art. 59 ust. 1 lit. a), c);

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/943 z dnia 5 czerwca 2019 r. w sprawie rynku wewnętrznego energii elektrycznej: art. 18 ust. 1, 3, 7, 8.

Przepisy prawa krajowego

GRAŽDANSKI PROCESUALEN KODEKS (KODEKS POSTĘPOWANIA
CYWILNEGO, ZWANY DALEJ „GPK”)

Artykuł 7. (3) Sąd bada z urzędu istnienie nieuczciwych warunków w umowie zawartej z konsumentem. Zapewnia on stronom możliwość wypowiedzenia się w tej kwestii.

ZAKON ZA ENERGETIKATA (USTAWA – PRAWO ENERGETYCZNE)

Zgodnie z art. 83 ust. 1 zagospodarowanie i eksploatację systemu elektroenergetycznego realizuje się zgodnie z normami przewidzianymi w Prawiła za izmerwane na koliczestwoto elektriczeska energija (zasadach pomiaru ilości energii elektrycznej, zwanych dalej „PIKEE”), regulujących zasady pomiaru, metody i miejsca pomiaru, w tym tryb i sposoby ponownego obliczania ilości energii elektrycznej przy ustalaniu niezmierzonej, nieprawidłowo lub niedokładnie zmierzonej ilości energii elektrycznej. Zasady są przyjmowane przez komisję na wniosek przedsiębiorstw energetycznych i są publikowane przez przedsiębiorstwa energetyczne oraz komisję na ich stronach internetowych.

W § 1 tej ustawy zawarto, obok pozostałych kwestii, definicję „odbiorcy indywidualnego”: odbiorca, który nabywa energię elektryczną lub energię ciepłą z nośnikiem ciepła w postaci gorącej wody lub pary grzewczej, klimatyzację i zaopatrzenie w gorącą wodę, lub gaz ziemny na użytek jego własnego gospodarstwa domowego.

ZASADY POMIARU ILOŚCI ENERGII ELEKTRYCZNEJ

Zgodnie z art. 1 zasady te określają w szczególności wymagania dotyczące dokładności pomiarów, kontroli właściwości technicznych i metrologicznych instalacji/systemów pomiarowych oraz związanych z nimi powiązań komunikacyjnych; prawa i obowiązki właściciela systemu pomiarowego i stron transakcji dotyczących energii elektrycznej; warunki i tryb określania przypadków niezmierzonej, nieprawidłowo lub niedokładnie zmierzonej ilości energii elektrycznej; warunki, tryb i sposób zarządzania miejscami i instalacjami pomiaru gospodarczego.

Zasady te regulują również kontrole gospodarcze i weryfikacyjne instalacji pomiarowych przeprowadzane przez operatora odpowiedniej sieci w zakresie ich zgodności z powyższymi wymogami, w tym z wymogami dokładności.

Poza wskazanymi kontrolami operator sieci (właściciel gospodarczej instalacji pomiarowej) przeprowadza kontrole techniczne na miejscu systemu/instalacji gospodarczego pomiaru, a także zastąpienie lub modyfikację programu parametrycznego gospodarczych instalacji pomiarowych. Odczytu gospodarczych instalacji pomiarowych nie uznaje się za kontrolę techniczną zgodnie z tymi zasadami.

W rozdziale IX zasad określono tryb i sposoby ponownego obliczania ilości energii elektrycznej.

Zgodnie z art. 49, który znajduje się w tym rozdziale IX, przy przeprowadzaniu kontroli w trybie tych zasad operator odpowiedniej sieci sporządza protokół ustaleń, podpisywany przez przedstawiciela operatora odpowiedniej sieci i przez odbiorcę lub jego przedstawiciela. Jeżeli w trakcie kontroli ustalono niezgodność właściwości metrologicznych lub technicznych gospodarczej instalacji pomiarowej z właściwościami określonymi w normach, naruszenia w zakresie całości lub funkcjonalności gospodarczej instalacji pomiarowej, istnienie wątpliwości związanych z dodaniem elementu obcego do gospodarczej instalacji pomiarowej, instalację demontuje się, zamyka plombą zawierającą oznakowanie operatora odpowiedniej sieci i niepowtarzalny numer – i przekazuje się ją właściwemu organowi ds. kontroli metrologicznej w terminie 14 dni od daty kontroli.

W przypadku gdy przyczyny uszkodzenia gospodarczej instalacji pomiarowej są spowodowane działaniem siły wyższej w rozumieniu tych zasad operator odpowiedniej sieci może powstrzymać się od przesłania zdemontowanej gospodarczej instalacji pomiarowej do właściwego organu kontroli metrologicznej.

W przypadkach opisanych powyżej operator odpowiedniej sieci montuje funkcjonujące gospodarcze instalacje pomiarowe.

W art. 50 tych zasad szczegółowo uregulowano obliczanie ilości energii elektrycznej, gdy gospodarcza instalacja pomiarowa nie mierzy lub mierzy z błędem przekraczającym błąd dopuszczalny, w art. 51 – przypadki ustalenia nielegalnego podłączenia obiektu do sieci elektroenergetycznych, a w art. 52 – przypadki niesprawności technicznej gospodarczych instalacji pomiarowych, z powodu której zużyta energia elektryczna przechodzi przez układ pomiarowy, lecz ilości nie można odczytać i nie wykryto zewnętrznego wpływu podczas kontroli lub odczytu.

Zgodnie z art. 56 tych zasad, w przypadkach ponownego obliczania ilości energii elektrycznej w trybie tego rozdziału operator sieci dystrybucji energii elektrycznej dostarcza użytkownikowi sieci fakturę i sprawozdanie na temat ponownie obliczonej ilości energii elektrycznej, a także informację na temat kwoty należnej za usługi sieciowe (z wyjątkiem ceny za dostęp do sieci dystrybucji energii elektrycznej, określonej na podstawie udostępnionej mocy) oraz na temat „obowiązków wobec społeczeństwa”. Ponownie obliczone ilości energii elektrycznej, o których mowa w ust. 1, są fakturowane zgodnie z obowiązującą w okresie przeliczeniowym szacowaną ceną rynkową energii elektrycznej w celu pokrycia kosztów technologicznych, określoną przez Komisję za energijno i wodno regulirane (komisję ds. regulacji energii i wody) danego operatora sieci.

Zwięzłe przedstawienie stanu faktycznego i postępowania

- 1 Strony nie kwestionują, że powód jest właścicielem nieruchomości gruntowej zabudowanej domem mieszkalnym, który od dnia 10 kwietnia 2022 r. jest

przyłączony do sieci elektroenergetycznej, a pozwana jest uprawniona do obliczania i wprowadzania do obrotu energii elektrycznej w rozpatrywanym okresie i miejscu. Uzyskała ona licencję jako operator sieci przesyłu energii elektrycznej i dostawca energii elektrycznej. Przedmiotowa nieruchomość ma otwarte konto odbiorcy dla celów dostarczania i zużycia energii elektrycznej w ramach systemu informacyjnego strony pozwanej. Jest bezsporne, że w rozpatrywanym okresie i miejscu odbiorca i dostawca energii elektrycznej znajdują się w stosunku obligacyjnym i że dom powoda jest wyposażony w licznik elektryczny (gospodarczą instalację pomiarową), która znajduje się poza granicami jego nieruchomości.

- 2 Strony nie kwestionują, że w dniu 10.4.2023 R. pracownicy pozwanej przeprowadzili kontrolę gospodarczej instalacji pomiarowej. Licznik energii elektrycznej znajduje się w metalowej skrzynce znajdującej się na ulicy, a dostęp do niej mają jedynie pracownicy pozwanej. Jest bezsporne, że w wyniku kontroli z dnia 10.4.2023 R. licznik ten został zdjęty i zdemontowany oraz wysłany do kontroli do Bułgarski institut po metrologija (bułgarskiego instytutu metrologii, zwanego dalej „BIM”), który kontroluje przyrządy pomiarowe. Te same okoliczności faktyczne wynikają z ekspertyzy sądowej przedstawionej w sprawie w toku postępowania sądowego.
- 3 Strony nie kwestionują, że podczas kontroli stwierdzono, że licznik taryfy dziennej nie gromadził wskazań, a także że w gospodarczej instalacji pomiarowej brakowało widocznych wad – zarówno na zewnątrz, jak i na płytkach i częściach licznika energii elektrycznej i w jego oprogramowaniu. Zgodnie z opinią BIM energia elektryczna przesyłana przez licznik energii nie jest kumulowana w ramach taryfy aktywnej, a licznik energii elektrycznej nie odpowiada właściwościom metrologicznym i nie spełnia wymogów dokładności przy pomiarze energii elektrycznej.
- 4 Na podstawie tych wyników pozwana wystawiła fakturę zgodnie z art. 50 ust. 1 lit. b) PIKEE. Podniesiono, że skoro gospodarcza instalacja pomiarowa nie działa, to istnieje podstawa prawna do naliczenia szacunkowego zużycia ilości energii elektrycznej za okres trzech miesięcy wstecz od daty kontroli, czyli od dnia 11.1.2023 R. do dnia 10.4.2023 R. Szacunkowa ilość energii elektrycznej naliczonej przez pozwaną wynosi 3168 kWh. Kwota ta, obliczona według ówczesnie obowiązujących cen energii, wynosiła 2058,26 BGN (około 1000 EUR). Pozwana zafakturowała tę kwotę jedynie według stawki dziennej, która była droższa niż stawka nocna.
- 5 Powód, uznawszy, że nie był on zobowiązany do zapłaty tej kwoty, ponieważ nie wiedział o niesfunkcjonującym liczniku energii elektrycznej i nie miał dostępu do niego, a także że energia elektryczna mogła być fakturowana za krótszy okres, a mianowicie tylko wtedy, gdy licznik energii elektrycznej nie pracował, wniósł powództwo o ustalenie, że nie jest on zobowiązany do zapłaty wskazanej kwoty, stanowiącej szacunkowo naliczoną cenę zużytej energii elektrycznej za okres trzech miesięcy wstecz od daty kontroli.

- 6 Pozwana w pełni kwestionuje powództwo, podnosząc, że kwota ta została naliczona na podstawie art. 50 ust. 1 lit. b) PIKEE – gdy gospodarcza instalacja pomiarowa nie mierzy lub mierzy z błędem w zakresie wykraczającym poza to, co jest dozwolone.
- 7 Ekspertyza kryminalistyczna wykazała, że w dniu kontroli, 10.4.2023 R., energia elektryczna przesyłana do obiektu powoda nie została w pełni odczytana przez licznik energii. Przez licznik przechodziła energia, lecz była mierzona z błędem większym niż dopuszczalny. Licznik nie dodawał wskazań wyświetlacza. Licznik przepuszczał energię elektryczną, lecz energia ta nie była dodawana we wskazaniach liczących przyrządu, to jest licznik nie rejestrował impulsów, czyli nie odczytał przechodzącej energii elektrycznej. W szczególności za okres od dnia 20.1.2023 R. do dnia 20.2.2023 R. licznik w pełni nie dokonał odczytu. Za okres od 21.2.2023 R. do 9.4.2023 R. dokonał on odczytu częściowego. Kontrola została przeprowadzona w dniu 21.4.2023 R. Tym samym za okres od 20.1.2023 R. do 9.4.2023 R. licznik nie dokonał odczytu w pełni i następnie dokonał go częściowo.
- 8 Przeprowadzone badanie techniczne wykazało, że rozpatrywany licznik był ostatnio sprawdzany przez pozwaną w dniu 14.3.2018 R. Kolejne sprawdzenie miało miejsce w rozpatrywanej dacie 12.4.2023 R. Pozwana nie posiada zdalnego dostępu do licznika energii w celu odczytu w czasie rzeczywistym informacji o energii elektrycznej i stanie przyrządu, nie dokonano odczytu zdalnie, a dokonał go jedynie inkasent – osoba pracującą u pozwanej. W miejscowości tej nie ma przyrządów dokonujących kontrolnego pomiaru energii elektrycznej. W związku z powyższym biegły nie jest w stanie ustalić, jaką dokładnie ilość energii elektrycznej zużył powód w okresie, w którym licznik nie dokonywał pełnego lub częściowego odczytu (od dnia 20.1.2023 R. do dnia 9.4.2023 R.).
- 9 Bezporne jest, i również z ekspertyzy wynika, że rozpatrywany licznik energii elektrycznej nie dokonał w pełni odczytu przepływającej energii elektrycznej. Jeśli chodzi o przyrząd pomiarowy, nie zaistniał wpływ zewnętrzny, nie ma naruszeń w ramach systemu przyłączania przyrządu i skrzynki do sieci przesyłowej. Nie miało miejsca manipulowanie oprogramowaniem. Ustalono, że przyczyną braku odczytu przez licznik energii elektrycznej jest usterka wewnętrzna – techniczna niesprawność licznika energii elektrycznej. W liczniku energii elektrycznej powstała usterka.
- 10 Bezporne jest, że powód został poinformowany o przeprowadzonej kontroli i że pozwana wysłała fakturę na sporną kwotę, którą otrzymał powód. Kontrola została przeprowadzona zgodnie z prawem i sporządzono niezbędne protokoły. Powód został powiadomiony o tej kontroli i o jej wynikach.

Zasadnicze argumenty stron w postępowaniu głównym

- 11 Spór dotyczy prawa, a nie okoliczności faktycznych. Powód twierdzi, że nie jest zobowiązany do zapłaty zafakturowanej kwoty, a pozwana kwestionuje

powództwo. Kwestią sporną jest to, czy działania podjęte w ten sposób przez pozwaną nie są sprzeczne z ochroną konsumentów. Czy spółka dostarczająca energię elektryczną może z urzędu jednostronnie naliczać kwoty, jeżeli licznik energii elektrycznej nie dokonał odczytu wskazań, nie znajdował się w nieruchomości konsumenta i jest własnością dostawcy[?] Spór dotyczy kwestii, czy w braku winy (zamiar związany z niesfunkcjonującym licznikiem energii) odbiorca jest zobowiązany zapłacić rozpatrywaną kwotę, która została zafakturowana na podstawie szacowanej ilości energii elektrycznej w okresie od trzech miesięcy wstecz, gdy nie wiadomo, jakie było jego zużycie według stawki dziennej i nocnej. Taryfy mają różne ceny do zapłaty.

- 12 Sporna jest kwestia, czy zachowanie pozwanej jest proporcjonalne do ochrony konsumenta, to znaczy, czy spółka może jednostronnie ponownie przeliczyć energię elektryczną konsumentowi ze względu na to, że licznik energii elektrycznej nie pracował, a konsument nie ma dostępu do niego – przy czym ponowne obliczenie opiera się na szacowanej ilości energii elektrycznej opartej na przesyłowej mocy licznika energii elektrycznej w szacowanym okresie, a nie na rzeczywistym okresie, w którym licznik energii elektrycznej nie pracował. Sporne jest, czy konsument powinien ponosić odpowiedzialność za zobowiązania za szacunkową ilość energii elektrycznej za szacunkowy okres, gdy jego licznik nie działa, a także w sytuacji gdy licznik jest własnością pozwanej i znajduje się pod kontrolą dostawcy usług, a ten ostatni nie podjął działań w celu usunięcia licznika w odpowiednim czasie i zainstalowania nowego licznika, biorąc pod uwagę, że ostatnia kontrola miała miejsce 5 lat przed sporną kontrolą.

Zwięzłe przedstawienie uzasadnienia odesłania prejudycjalnego

- 13 W pkt 83 preambuły dyrektywy 2019/944 wprowadzono zasadę zmniejszenia strat w sieci przesyłowej energii elektrycznej (stanowiącą część ogólnej zasady efektywności energetycznej) oraz rzeczywistego odczytu na odległość oraz nadzoru nad systemem przez operatorów systemu.
- 14 Bułgarski ustawodawca, uwzględniając straty w sieci przesyłu energii elektrycznej, wprowadził art. 83 ust. 1 pkt 6 i art. 83 ust. 2 Zakon za energetikata, na podstawie którego komisja ds. regulacji energii i wody (zwana dalej „komisją”) – organ regulacyjny w rozumieniu dyrektywy 2019/944 – przyjęła zasady pomiaru ilości energii elektrycznej.
- 15 Komisja wprowadziła w PIKEE przepisy określające, w jaki sposób należy obliczać energię elektryczną, jaką zużyłby konsument (szacowaną ilość energii elektrycznej) w szacowanym okresie, zgodnie z zasadą bezpodstawnego wzbogacenia. Przepisy te obejmują kilka sytuacji.
- 16 W przypadku usterki technicznej przyrządu pomiarowego, lecz przy wykazanej zmianie systemu połączeń lub zewnętrznym wpływie na techniczny przyrząd pomiarowy, które urzeczywistniły się w wyniku działań (winy) konsumenta, dostawca energii elektrycznej nalicza kwotę z tytułu szacowanej ilości energii,

- zgodnie z art. 50 PIKEE, po cenie ustalonej przez komisję. W związku z tym art. 50 PIKEE reguluje sposób określania energii elektrycznej tylko wtedy, gdy ma miejsce interwencja zewnętrzna w przyrząd lub sposób połączenia. W przypadku gdy konsument bezprawnie przyłączył się do sieci przesyłu energii elektrycznej, dostawca fakturuje energię elektryczną zgodnie z art. 51 PIKEE.
- 17 W przypadku gdy licznik energii elektrycznej nie działa, nie dokonuje prawidłowego odczytu, lecz nie ma zewnętrznych działań ze strony konsumenta, fakturowanie jest dokonywane zgodnie z art. 52 PIKEE. Przepis ten wprowadza prawo dostawcy do naliczania kwoty na podstawie szacowanej ilości energii elektrycznej przy istnieniu wadliwego przyrządu, bez zewnętrznego wpływu na ten przyrząd ze strony konsumenta.
 - 18 W przypadku usterki lub nieprecyzyjnego funkcjonowania przełącznika taryfowego dostawca może naliczyć kwotę na podstawie art. 53 PIKEE. Zgodnie z ustawodawstwem bułgarskim przełącznik taryfowy jest zegarem, który określa tryb dzienny i nocny. Wynika to z faktu, że do dnia 1 kwietnia 2024 r. cena energii elektrycznej jest inna dla trybu dziennego i nocnego.
 - 19 W art. 50–53 PIKEE uwzględniono zasadę bezpodstawnego wzbogacenia (zasada rekompensaty za zużytą, lecz nieodeczytaną energię). W przepisach tych wprowadzono domniemanie, że w przypadku braku odczytu lub usterki gospodarczej instalacji pomiarowej konsument zużył określoną ilość energii w szacowanym okresie, i to według określonej taryfy – nocnej lub dziennej. Komisja wprowadziła fikcję dotyczącą okresu zużycia energii elektrycznej, ilości energii i taryfy opłat za energię.
 - 20 W przepisach tych potraktowano ilość energii elektrycznej, o której mowa w art. 50–53 PIKEE, jako straty operatora sieci przesyłu energii elektrycznej. Strata stanowi zużycie energii elektrycznej przez konsumenta, które to zużycie nie zostało odczytane przez przyrząd. W związku z tym konsument nie zapłacił za rzeczywistą ilość energii elektrycznej. Jednakże równocześnie w przepisach PIKEE wprowadzono fikcję szacunkowej ilości energii elektrycznej, bez uwzględnienia konkretnych okoliczności faktycznych dotyczących każdego gospodarstwa domowego.
 - 21 Przepisy te określają „szacowaną” ilość energii elektrycznej za określony okres. Okres ten zależy od momentu, w którym dostawca/operator stwierdzi istnienie usterki technicznej przyrządu. W przypadku późniejszego stwierdzenia dostawca będzie naliczał energię elektryczną z wyższą ceną, niż gdyby dokonano tego stwierdzenia we wcześniejszym momencie. Sytuacja taka ma miejsce, ponieważ co kilka miesięcy dokonywana jest aktualizacja ceny energii elektrycznej, co prowadzi do wzrostu ceny.
 - 22 Zgodnie z przywołanymi przepisami krajowymi energia, która nie jest odczytywana przez przyrząd, stanowi koszt, który powinien ponieść konsument, w normatywnie określonych ilościach i okresie. Ideą jest uwzględnienie zasady

bezpodstawnego wzbogacenia. Z prawnego punktu widzenia stanowi to zasadę odszkodowania wypłacanego dostawcy energii elektrycznej przez konsumenta. Podstawą, na której opiera się to odszkodowanie, jest okoliczność, że licznik energii elektrycznej nie funkcjonuje, nie dokonał prawidłowego odczytu lub miał miejsce wpływ zewnętrzny na licznik, lecz domniemywa się, że konsument zużył energię elektryczną.

- 23 Równocześnie w art. 46 ust. 2 lit. d) dyrektywy 2019/944 wskazano, że działalność w zakresie przesyłania energii elektrycznej obejmuje opłaty za straty energii. Zgodnie z art. 18 ust. 8 rozporządzenia 2019/943 organ regulacyjny państwa członkowskiego uznaje koszty sieci za kwalifikowalne, uwzględniając te koszty w taryfie dystrybucyjnej, aby zachęcić operatorów systemów dystrybucyjnych do zwiększania efektywności ich sieci. Środek ten ma na celu zachęcenie dostawców/operatorów do optymalizacji ich sieci, aby zmniejszyć straty w celu osiągnięcia efektywności energetycznej.
- 24 W tym znaczeniu nie jest jasne, jakie elementy obejmuje termin „opłaty za [...] straty [energii]” w rozumieniu art. 46 ust. 2 lit. d) dyrektywy 2019/944 i art. 18 ust. 8 rozporządzenia 2019/943. Czy wskazane przepisy należy interpretować w ten sposób, że do opłat za straty energii należy również włączyć opłatę za zużytą, lecz nieodczytaną przez przyrząd pomiarowy energię elektryczną, w przypadkach gdy nieodczytanie lub niedokładne odczytanie energii przesłanej do konsumenta: a) jest wynikiem działań konsumenta; b) nie jest wynikiem działań konsumenta, lecz skutkiem wadliwości urządzenia; przy czym skutek braku odczytu nie został usunięty we właściwym czasie przez operatora lub dostawcę energii elektrycznej?
- 25 W rozporządzeniu 2019/943 ustanowiono zasadę proporcjonalności. Zgodnie z tą zasadą koszty powinny zostać uwzględnione w taryfach. Zdaniem sądu powstaje pytanie, czy nie łagodzi to spoczywającego na operatorach/dostawcach obowiązku zwiększenia efektywności ich sieci – poprzez obniżenie kosztów dostaw energii elektrycznej. W sprawie ustalono, że przed dniem 12.4.2023 R. rozpatrywany licznik energii był kontrolowany w 2018 r. Następnie od 2018 r. do 2023 r. dostawca energii nie podjął żadnych działań w celu sprawdzenia i kontroli przyrządu. Dopiero po stwierdzeniu uszkodzenia przyrządu w dniu 12.4.2023 R. dostawca naliczył kwotę, która zgodnie z przepisami ma pokryć koszty dostawcy w przypadku dostarczonej, lecz nieodczytanej energii. Czy dopuszczalne jest, by stratami wynikającymi z braku odczytu energii elektrycznej, takimi jak rozpatrywane w niniejszej sprawie, można było obciążyć konsumenta – w sytuacji gdy dostawca lub operator nie wyeliminował we właściwym czasie problemu związanego z przyrządem pomiarowym dokonującym odczytu? Sąd jest zdania, że włączenie takich kosztów związanych ze stratami – takich jak rozpatrywane w postępowaniu głównym – ograniczyłoby stymulowanie dostawcy/operatora energii elektrycznej do zmniejszenia jego strat. Sytuacja taka ma miejsce, ponieważ koszty te nie są ponoszone bezpośrednio, lecz zostaną poniesione przez konsumenta końcowego.

- 26 W tym rozumieniu nie jest jasne, czy art. 18 ust. 8 rozporządzenia 2019/943 dopuszcza przepisy krajowe takie jak przytoczone, zgodnie z którymi konsument jest zobowiązany zapłacić operatorowi lub dostawcy energii elektrycznej za szacunkową ilość energii elektrycznej, w przypadkach braku odczytu lub niedokładnego odczytu licznika energii elektrycznej – bez wpływu zewnętrznego ze strony konsumenta i w braku terminowego usunięcia przyczyny usterki przez dostawcę lub operatora.
- 27 Z drugiej strony w art. 59 ust. 1 lit. a) dyrektywy 2019/944 upoważniono organ regulacyjny do ustalania lub zatwierdzania taryf przesyłowych lub dystrybucyjnych lub metod ich stosowania. W tym rozumieniu nie jest jasne, czy art. 59 wspomnianej dyrektywy dopuszcza przepisy takie jak przepisy krajowe, zgodnie z którymi do taryfy są włączone koszty operatora związane z energią dostarczoną i zużytą, lecz nieodczytaną lub nieprawidłowo odczytaną, ze względu na problem dotyczący instalacji pomiarowej. Czy ten obowiązek ciążyący na organie regulacyjnym należy interpretować w ten sposób, że zapewniono przestrzeganie zasady ustalania na podstawie przejrzystych kryteriów taryf przesyłowych lub dystrybucyjnych lub metod ich ustalania w przypadkach, gdy brak funkcjonowania przyrządu pomiarowego: a) jest wynikiem działań konsumenta; b) nie jest wynikiem działania konsumenta, lecz następstwem wadliwości przyrządu? Należy wziąć pod uwagę, że odnośne koszty dostawcy/operatora sieci zostały uwzględnione w taryfie w ramach szacowanego obliczenia wielkości strat w szacowanym okresie – w przypadku problemu związanego z przyrządem pomiarowym, który nie został usunięty w odpowiednim czasie przez dostawcę/operatora.
- 28 Ponadto w art. 18 ust. 1 rozporządzenia 2019/943 nałożono na konsumenta obowiązek zapłaty na rzecz operatora sieci przesyłu energii elektrycznej opłat odzwierciedlających koszty sieci, a w art. 18 ust. 7 wskazano, że koszty uwzględniają korzystanie z sieci dystrybucyjnej przez użytkowników systemu. Nie jest jasne, w jaki sposób wskazane koszty powinny uwzględniać korzystanie z sieci dystrybucyjnej przez jej użytkowników – czy powinno to mieć miejsce na podstawie szacunkowego odczytu, czy też na podstawie faktycznie obliczonych kosztów (strat)[?] Czy art. 18 ust. 1 i 7 rozporządzenia nr 2019/943 należy interpretować w ten sposób, że dopuszczają one przepisy krajowe, w których uregulowano tryb określania kosztów zużytej przez konsumenta energii elektrycznej na podstawie szacunkowo zużytej energii elektrycznej w szacowanym okresie – bez badania ilości energii elektrycznej faktycznie zużytej przez konsumenta, w przypadkach istnienia problemu związanego z technicznym przyrządem pomiarowym (licznikiem energii elektrycznej)?
- 29 Zgodnie z art. 3 dyrektywy 2011/83 umowy o dostawę energii elektrycznej wchodzi w zakres stosowania ochrony konsumentów. W niniejszej sprawie ustalono, czego nie kwestionują strony, że istnieje między nimi stosunek obligacyjny dotyczący dostawy energii elektrycznej do wskazanego obiektu. W art. 27 dyrektywy 2011/83 zwolniono konsumenta z obowiązku uiszczenia dostawcy energii elektrycznej kwoty przekraczającej wartość niezamówionej

ilości energii elektrycznej. Artykuł ten ustanawia zatem zasadę, zgodnie z którą konsument jest zobowiązany jedynie do zapłaty za dostawę energii elektrycznej, którą rzeczywiście zużył. Z drugiej strony zasady zawarte w PIKEE zgodnie z prawem krajowym ustanawiają zasadę zapłaty za szacunkową ilość energii w szacowanym okresie, w przypadku gdy przyrząd pomiarowy nie dokonuje pomiarów – co wynika z technicznej niemożliwości dokonania odczytu przez licznik energii elektrycznej, w różnych przypadkach, o których mowa w art. 50–53 PIKEE. Zapłata za szacunkową ilość energii elektrycznej, która nie została odczytana, następuje zgodnie z prawem bułgarskim przy uwzględnieniu zasady obniżenia kosztów energii elektrycznej (zasady efektywności energetycznej), ustanowionej w motywie 83 preambuły dyrektywy 2019/944. Te koszty sieci energetycznej ponosi konsument. Niezależnie od tego, w art. 4 dyrektywy 2011/83 ustanowiono zasadę, zgodnie z którą państwa członkowskie nie mogą wprowadzać przepisów surowszych niż przewidziane w dyrektywie. Istnieje zatem niejasność co do tego, czy art. 4 i 27 dyrektywy 2011/83 należy interpretować w ten sposób, że dopuszczają one przepisy krajowe nakładające na konsumenta będącego gospodarstwem domowym obowiązek zapłaty za szacowaną ilość energii elektrycznej w szacowanym okresie, w przypadkach gdy przyrząd pomiarowy nie uwzględnia rzeczywistej ilości energii elektrycznej, znajduje się poza dostępem konsumenta, a brak odczytu: a) wynika z wpływu zewnętrznego na przyrząd do pomiaru ilości energii elektrycznej, tudzież działań konsumenta; b) nie wynika z wpływu zewnętrznego, tudzież działań konsumenta, lecz jest wynikiem wadliwości przyrządu; w sytuacji gdy konsument nie ma dostępu do instalacji pomiarowej, a dostawca/operator nie usunął wadliwości instalacji w odpowiednim czasie. Czy art. 27 dyrektywy należy interpretować w ten sposób, że konsument jest zobowiązany do wykonania swojego zobowiązania jedynie w odniesieniu do ilości energii, którą rzeczywiście zużył, w przypadkach nieprawidłowego lub niedokładnego [odczytu] przez przyrząd pomiarowy, co nie wynika z działań konsumenta?

- 30 Poza tym, w art. 10 ust. 4 dyrektywy 2019/944 ustanowiono zasadę, zgodnie z którą dostawca informuje odbiorców końcowych o każdym nowym obliczeniu ceny dostawy. Z tego względu cena końcowa dla konsumentów jest skonstruowana na podstawie ilości wykorzystanej energii elektrycznej i ceny za jednostkę energii. W tym rozumieniu nie jest jasne, czy art. 10 ust. 4 dyrektywy 2019/944 należy interpretować w ten sposób, że dopuszcza on przepisy krajowe upoważniające dostawcę/operatora energii elektrycznej do ponownego obliczenia ilości energii elektrycznej – poprzez zastąpienie szacunkowej ilości energii elektrycznej w szacowanym okresie, w opisanych powyżej okolicznościach.
- 31 Niezbędne jest dokonanie wykładni wyżej wymienionych przepisów prawa Unii w celu określenia, co należy rozumieć przez koszty pokrywania strat systemu energetycznego oraz czy koszty te powinny być ponoszone przez dostawcę, czy też przez konsumenta. Z jednej strony nałożenie takich kosztów na dostawcę zachęci go do zwiększenia jego efektywności energetycznej (zasada efektywności energetycznej), a z drugiej strony zapewni ochronę konsumentów na terytorium Unii Europejskiej (konsument jest zobowiązany do zapłaty wyłącznie za zużyta

energię elektryczną). Dokonanie tej wykładni jest niezbędne również w ramach ochrony konsumentów w zakresie kwestii, czy należy zapłacić kwoty za szacowaną ilość energii elektrycznej w szacowanym okresie – w sytuacji gdy konsument nie ponosi winy związanej z niedokonywaniem pomiarów przez przyrząd pomiarowy. Wykładnia ta jest uwarunkowana koniecznością oceny proporcjonalności wprowadzonego przepisu krajowego dotyczącego zapłaty za energię elektryczną w przypadku niedziałającego licznika energii – biorąc pod uwagę europejskie standardy ochrony konsumentów w zakresie świadczenia usług użyteczności publicznej. Dokonanie wykładni jest również konieczne, aby ustalić, czy dopuszczalne jest wprowadzenie przez organ regulacyjny fikcji dotyczącej zużycia energii elektrycznej w przypadku niedziałającego licznika energii.

- 32 W świetle powyższych rozważań konieczne jest wystąpienie do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z wnioskiem o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym na podstawie art. 267 ust. 1 lit. b) TFUE. Powstaje pytanie, czy prawo Unii Europejskiej należy interpretować w ten sposób, że zezwala ono konsumentowi na zapłatę kwoty z tytułu dostarczonej energii elektrycznej, obliczonej na podstawie szacunkowej ilości energii elektrycznej w szacunkowym okresie – bez badania, czy konsument rzeczywiście wykorzystał tę ilość energii elektrycznej również we wskazanym okresie. Czy dozwolone jest, przy określaniu rachunków za energię elektryczną, wprowadzanie fikcji takich jak będące przedmiotem niniejszej sprawy? Sąd przyjął, że w celu prawidłowego rozstrzygnięcia tej kwestii należy dokonać wykładni prawa Unii Europejskiej w celu dokonania oceny, w jakim zakresie chronione są prawa konsumentów i znajduje zastosowanie zasada efektywności energetycznej – w sytuacji gdy koszty obciążają konsumenta, bez badania, jaką ilość energii zużył ten konsument.